

JBC

PROGRAMA

2

7 | 8 D'OCTUBRE

SALA 1 PAU CASALS

TXAIKOVSKI

PIANO CONCERTO

MARTÍN GARCÍA GARCÍA I RODERICK COX

**ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA**

PROGRAMA DE MÀ

TORU TAKEMITSU
(Tòquio 1930 - 1996)

RÈQUIEM PER A ORQUESTRA DE CORDA

(1957) - 8

PIOTR ILITX TXAIKOVSKI
(Votkinsk, Rússia 1840 - Sant Petersburg 1893)

CONCERT PER A PIANO I ORQUESTRA N. 1 EN SI B MENOR, OP. 23

(1874-1875) - 33

- I. Allegro non troppo e molto maestoso
- II. Andantino semplice
- III. Allegro con fuoco

Martín García García, piano

PAUSA 20'

BÉLA BARTÓK
(Nagyszentmiklós, Hongria, actualment Sînnicolau Mare, Romania 1881 - Nova York 1945)

CONCERT PER A ORQUESTRA EN FA MENOR, SZ 116

(1942-43) - 35

I. Introduzione: Andante non troppo - Allegro vivace

II. Giuoco delle coppie: Allegretto scherzando

III. Elegia: Andante non troppo

IV. Intermezzo interrotto: Allegretto

V. Finale: Pesante - Presto

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

MARTÍN GARCÍA GARCÍA, PIANO

RODERICK COX, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Pedro Rodríguez, assistent de concertino / Maria José Aznar / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Maria Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Andrea Duca* / Daniel Gil* / Ana Kovacevic* / Francesc Puche* / Yulia Tsuranova* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / Maria José Balaguer / Jana Brauningner / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea / Robert Tomàs / Paula Banciu* / Mar Miñana / Oleksandr Sora* / Marina Surnacheva* / Clara Vázquez* **VIOLES** Benjamin Beck, solista / Ewelina Bielarczyk*, assistent / David Derrico / Franck Heudiard / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Irene Argüello* / Javier López* / Laia Martí* / Johan Rondón* / Adrià Trulls* **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / Jose Mor, solista / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Carla Conangla* / Andrea Fernández* / Joan Rochet* / Amaia Ruano* **CONTRABAIXOS** Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Albert Prat / Anna Grau* / Noemí Molinero* / Salvador Morera* **FLAUTES** Francisco López, solista / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, piccolo **OBOÈS** Dolors Chiralt, assistent / José Juan Pardo / Disa English, corn anglès **CLARINETS** Josep Fuster, assistent / Francesc Navarro / Lluís Casanova*, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Pablo Marzal **TROMPETES** Angel Serrano, assistent / Adrián Moscardó / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Carlos Fluixà* / Gaspar Montesinos, assistent / Faustino Núñez*, trombó baix **TIMBALES** Victor Segura* **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila **ARPA** Magdalena Barrera, solista / Laura Boschetti*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger

RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez

RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero

PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

COMENTARI

per **Albert Fontelles i Ramonet**

Durant l'ocupació americana del Japó després de la Segona Guerra Mundial, Toru Takemitsu escoltava diàriament les emissions de música clàssica retransmeses en directe des del Hollywood Bowl de Los Angeles per la Ràdio de les Forces Armades dels Estats Units. «El meu

primer mestre va ser la ràdio», va reblar el músic en una entrevista. I és que abans de la seva primera trobada amb John Cage, el 1964, el compositor s'havia impregnat de l'estètica de la música occidental, sobretot de les obres de Claude Debussy i Olivier Messiaen, autors que havia conegut en antena. El Rèquiem per a orquestra de corda, compost el 1957 i dedicat al seu col·lega Fumio Hayasaka –compositor de bandes sonores–, li va obrir definitivament les portes d'Occident. «És una obra mestra!», va exclamar Igor Stravinsky després d'escoltar-la durant una gira al Japó. El Rèquiem és una obra escrita en un sol moviment simètric (A-B-C-A) que, exceptuant la tercera secció, destaca pel poc contrast melòdic i de textures. Alguns especialistes hi entreveuen els universos sonors de *Tristan und Isolde* de Richard Wagner i de la Segona Escola de Viena (Arnold Schönberg, Alban Berg i Anton Webern).

La nit de Nadal del 1870, Piotr Ilitx Txaikovski va ensenyar la partitura del seu primer concert per a piano a Nikolai Rubinstein amb l'esperança que el virtuós pianista –gran defensor del compositor– li estrenés l'obra. «Vaig tocar el primer moviment. Ni una paraula, ni un comentari, ni una observació [...] Va resultar que el meu concert no tenia cap valor. L'obra era dolenta, vulgar, mal escrita, impossible d'interpretar [...] Rubinstein em va suggerir que revisés alguns passatges i reelaborés el concert segons les seves exigències», va explicar Txaikovski a la benefactora Nadejda von Meck. «No alteraré ni una nota!», li va respondre el músic. El nou destinatari va ser el pianista alemany Hans von Bülow, que el va estrenar a Boston l'octubre del 1875 amb un èxit triomfal que va fer augmentar la popularitat de Txaikovski a Amèrica. Al cap d'uns mesos, Rubinstein va canviar d'opinió i es va convertir en defensor de l'obra, tot dirigint-ne l'estrena a Moscou amb el pianista Serguei Tanéiev –alumne de Txaikovski– i interpretant-la a molts indrets d'Europa, com ara a l'Exposició Universal de París del 1878. A la majestuosa obertura “Allegro non troppo e molto maestoso”, hi destaquen els acords d'octava, sobre els quals l'orquestra interpreta el tema principal. El segon moviment, “Andantino semplice-prestissimo”, és un fragment enormement emotiu interromput per una melodia francesa –*Il faut s'amuser, danser, et rire*– que alludeix a la soprano Désirée Artôt, amb qui Txaikovski va tenir una breu relació sentimental. El darrer moviment, “Allegro con fuoco”, s'inicia amb una melodia ucraïnesa que desemboca en un segon tema i en una autèntica coda triomfal.

El 1940, després de l'inici de la Segona Guerra Mundial i amb una clara oposició al nazisme, Béla Bartók es va mudar als Estats Units. Allà va haver de fer front a dificultats econòmiques, a l'aïllament artístic i a la manca de la seva principal font d'inspiració: Hongria. A principis del 1943, mentre impartia una sèrie de conferències a la Universitat de Harvard, la seva salut va empitjorar dràsticament. A l'Hospital de Nova York va rebre la visita de Serge Koussevitzky, director de l'Orquestra Simfònica de Boston, que li va encarregar una obra en memòria de la seva dona, Natalie Koussevitzky. La idea i el finançament de l'obra provenien de dos amics hongaresos de Bartók, el violinista Joseph Szigeti i el director Fritz Reiner. Pocs dies després de rebre l'encàrrec, els metges li van diagnosticar leucèmia. En tan sols dos mesos, Bartók va escriure el Concert per a orquestra en un balneari del llac Saranac, al nord de l'estat de Nova York. El desembre del 1944, l'Orquestra Simfònica de Boston va estrenar el concert sota la batuta de Koussevitzky: «És la millor obra d'orquestra que s'ha compost en els darrers vint-i-cinc anys!», va afirmar el director rus el dia de l'estrena. L'èxit del concert va animar temporalment Bartók, que va rebre altres encàrrecs. Tanmateix, no en va poder fruit gaire temps, ja que va morir deu mesos després de l'estrena. El Concert per a orquestra s'estructura en cinc moviments en forma d'arc: vivo-moderato-lento-moderato-vivo. El moviment central, “Elegia”, està precedit i seguit de dos moviments curts que actuen com a interludis. L'obra combina elements de música occidental i de música folklòrica, especialment hongaresa, i s'aparta de la tonalitat tradicional, sovint mitjançant l'ús de modes tradicionals i escales no convencionals. «El títol d'aquesta mena de

simfonia prové de la seva tendència a tractar els instruments de l'orquestra d'una manera concertant, gairebé com si fossin solistes [...] L'atmosfera general de l'obra representa una transició gradual de l'austeritat del primer moviment i el lúgubre cant de mort del tercer fins a l'afirmació de la vida en el darrer», explicava un dels grans músics del segle XX: Béla Bartók.

